

Hissiy xavfsiz sinf va maktab madaniyati

O'quvchining to'laqonli rivojlanishi uchun ta'lim muhitidagi hissiy xavfsizlik masalasi juda muhimdir. Ushbu dars hissiy jihatdan xavfsiz ta'lim muhitini yaratish va uni saqlab turishga bag'ishlangan.

KIRISH

Nega hissiy xavfsizlik muhim?

Ba'zi sinflarda bolalar faol ishtirok etishadi, xato qilishdan qo'rqishmaydi, bemaolol savol berishadi. Boshqa sinflarda esa ular jim o'tirishadi, faollikdan qochishadi, "ko'zga tashlanmaslikka" harakat qilishadi. Buning sababi ko'pincha muhitning hissiy jihatdan qanchalik xavfsiz ekanligidadir.

Hissiy jihatdan xavfsiz sinf bu shunday makondirki, unda o'quvchi o'zi bo'lishdan qo'rqmaydi. U yerda uni xatolari uchun masxara qilishmaydi, boshqalar bilan taqqoslashmaydi, uning his-tuyg'ulari va chegaralariga hurmat ko'rsatiladi. Aynan shunday muhitda ishonch shakllanadi, tashabbuskorlik rivojlanadi, chuqur bilim hosil bo'ladi.

Hissiy xavfsizlik nima?

Hissiy xavfsizlik - ta'lim jarayonidagi boshqa barcha narsalar quriladigan poydevordir. Bu o'quvchining shunday holatiki, unda u o'zini tahqirlanish, masxara qilinish, tahdid va bosimdan himoyalangan his etadi. U biladi: bu yerda uni xatosi uchun ayblamaydilar, boshqacha fikri uchun rad etmaydilar, his-tuyg'ulari yoki zaifligi tufayli kamsitmaydilar.

O'quvchi hissiy jihatdan tarang bo'lganda - u fikrlamaydi, o'rganmaydi, muloqot qilmaydi. Uning miyasi himoya rejimida ishlaydi.

Aksincha: xavfsizlik holatida xotira, diqqat, ijodkorlik va bilishga intilish faollashadi. O'quvchilar savol bera boshlaydilar, qiziqish bildiradilar, xatolardan saboq oladilar, tashabbuskorlik ko'rsatadilar.

Hissiy xavfsizlikning yoʻqligi

Hissiy xavfsizlikning yoʻqligi oʻquvchining oʻzini himoyasiz his qilishiga olib keladi. Bu holat oʻqituvchining hatto bitta salbiy munosabati bilan ham yuzaga kelishi mumkin, ayniqsa bu takrorlansa.

Keskin tanqidlar

Butun sinf oldida oʻquvchilarni keskin tanqid qilish.

Taqqoslash

Oʻquvchilarni bir-biriga taqqoslash.

His-tuygʻularni eʼtiborsiz qoldirish

"Oʻylab topmading", "hech narsa boʻlmaydi", "arzimas gap" kabi iboralar.

Kamsituvchi izohlar

Javoblarga yoki tashqi koʻrinishga nisbatan kamsituvchi izohlar.

Hissiy xavfsizlik beligilari

Hissiy xavfsizlik "yumshoqlik" yoki "hamma narsaga ruxsat berish" emas. Bu aniq chegaralar, hurmat, bashorat qilinuvchanlik, qo'llab-quvvatlash va ishonchdir. Bu shunday muhitki, unda o'quvchi o'z his-tuyg'ularini yashirmasdan va o'zini boshqacha ko'rsatmasdan o'zligicha bo'lishi mumkin.

- O'quvchilar savol berishdan qo'rqmaydilar.
- Biror narsani bilmasliklarini tan olishadi.
- Jasorat bilan harakat qilib, xatolar qilishadi.
- G'oyalarni o'zlari taklif etishadi.
- Bir-biriga yordam berishadi.
- Qiyinchiliklar haqida ochiq gapira olishadi.
- O'zlarini himoyalangan his qilishadi.
- O'z fikrlarini erkin ifodalay oladilar.

O'qituvchining roli

O'quvchi nazarida o'qituvchi katta odam bo'lib, uning xatti-harakati darsda qulay yoki tashvishli, qiziqarli yoki xavfli, ilhomlantiruvchi yoki uyatli muhit yaratilishiga sabab bo'ladi. Aynan o'qituvchining xulq-atvori va qarashlari butun muhitga ohang beradi.

1

Hurmatli muloqot

Hatto intizomiy qoidabuzarlik holatida ham o'quvchi bilan ovozni ko'tarmasdan, kamsituvchi iboralarni ishlatmasdan teng munosabatda bo'lib gaplashish muhimdir.

2

Shaxsni baholash o'rniga qo'llab-quvvatlash

Xulq-atvorni tanqid qilish - bu normal holat, lekin o'quvchining shaxsini tanqid qilish mumkin emas.

3

Hissiyotlarni qabul qilish

O'quvchilar darsga turli kayfiyatda kelishlari mumkin. Ularning his-tuyg'ularini qabul qilish zo'riqishni kamaytiradi.

4

"Xatolar - o'rganish jarayonining bir qismi" degan qarash

Hissiy xavfsiz muhitda xato qilish uyatli emas. O'qituvchi noto'g'ri javob uchun jazolamaydi, balki uni o'sish nuqtasiga aylantiradi.

5

Muntazam teskari aloqa

Nafaqat maqtash, balki rivojlanishni ham payqash muhim. Bunday teskari aloqa o'quvchining ichki motivatsiyasini mustahkamlaydi.

G'amxo'rlik madaniyati

Hissiy jihatdan xavfsiz muhitni o'qituvchining shaxsiy ishtirokisiz yaratib bo'lmaydi. Maktab madaniyati shiorlardan emas, balki o'qituvchilarning kundalik xatti-harakatlaridan boshlanadi. O'qituvchi nafaqat fanni o'rgatuvchi, balki hurmatli, qo'llab-quvvatlovchi va qabul qiluvchi muhitda bo'lish qanday ekanligini ko'rsatuvchi shaxsdir.

Sinfdagi munosabatlarga ohang beradi

Agar o'qituvchi zaharli hazillarni to'xtatsa, hurmat bilan muomala qilsa, hamdardlik namunasini ko'rsatsa, sinf bu modelni o'zlashtiradi.

Chegaralarni belgilaydi va adolatni ta'minlaydi

O'quvchilar shuni tushunishlari muhim: agar ular zo'ravonlik, adolatsizlik yoki tajovuzga duch kelishsa, o'qituvchi chetda qolmaydi.

Ochiqlik va samimiylikni namoyish etadi

O'qituvchilar ham o'z his-tuyg'ulari haqida gapira oladilar. Bunday samimiylik teng huquqli muloqotni shakllantiradi.

O'ziga g'amxo'rlik qiladi

G'amxo'rlik madaniyati o'z chegaralari, dam olish va hissiy resurslariga ongli munosabatda bo'lishdan boshlanadi.